

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 212

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Όπως πίνακας αποδεκτών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 4233/9.3.2018 Ερώτηση με θέμα:
«Εκσυγχρονισμός των Σπηλαίων Διρού»

Σε απάντηση της με αριθμ. Πρωτοκόλλου 4233/9.3.2018 Ερώτησης των Βουλευτών κ.κ. Σταύρου Αραχωβίτη, Σωκράτη Βαρδάκη, Ιωάννη Γκιόλα, Ιωάννη Δέδε, Γεώργιου Δημαρά, Νικόλαου Ηγουμενίδη, Μαρίας Θελερίτη, Ιωάννη Θεωνά, Κατερίνας Ιγγλέζη, Ανέττας Καββαδία, Νίνας Κασιμάτη, Νικόλαου Μανιού, Θεοδώρας Μεγαλοοικονόμου, Ιωάννη Μιχελογιαννάκη, Κωνσταντίνου Μορφίδη, Γεράσιμου Μπαλαούρα, Αριστείδη Μπαλτά, Νικόλαου Ξυδάκη, Γεώργιου Πάντζα, Νικόλαου Παπαδόπουλου, Κωνσταντίνου Παυλίδη, Παναγιώτη Σκουρολιάκου, Ελισσάβετ – Μπέττυς Σκούφα, Αντώνιου Συρίγου και Γεώργιου Ψυχογιού, σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες και σε ό, τι αφορά το ΥΠ.ΠΟ.Α., σας γνωρίζουμε τα εξής:

Τα σπήλαια Διρού, η Βλυχάδα (ή Γλυφάδα) και η Αλεπότρυπα, ήταν από τα πρώτα σπήλαια που αξιοποιήθηκαν στην Ελλάδα, ήδη από τη δεκαετία του 1960, και αποτέλεσαν έναν από τους σημαντικότερους πόλους τουριστικής ανάπτυξης της χώρας και ειδικότερα της Λακωνίας. Δυστυχώς, η ανάδειξή τους έγινε τότε ουσιαστικά εν αγνοία της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, με καταστροφικές συνέπειες για το αρχαιολογικό τους περιεχόμενο. Η Αλεπότρυπα έκλεισε για το κοινό λίγο χρόνο μετά την ανάδειξή της, προκειμένου να διασφαλιστεί το πλούσιο αρχαιολογικό της περιεχόμενο, ενώ η Βλυχάδα συνέχισε να λειτουργεί αδιάκοπα έως σήμερα.

Όσον αφορά το καθεστώς διαχείρισής τους, σήμερα, σύμφωνα με την υπ' αριθ. Τ/2661/26.7.2000 Κ.Υ.Α. των Υπουργών Ανάπτυξης και Πολιτισμού (Φ.Ε.Κ. 986/Β'/9.8.2000), τη διαχείριση και ευθύνη της λειτουργίας του σπηλαίου Βλυχάδα και των ακινήτων του έχει η «Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου Α.Ε.», ενώ η Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας, αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΠΟΑ, έχει την ευθύνη της ανάδειξης, διαχείρισης και λειτουργίας του σπηλαίου Αλεπότρυπα και του Μουσείου του, καθώς επίσης της προστασίας των δύο σπηλαίων και του συνόλου του αρχαιολογικού χώρου από την πλευρά της αρχαιολογικής νομοθεσίας.

Η εντατική χρήση της Βλυχάδας ως επισκέψιμου σπηλαίου επί μισό αιώνα έχει επιφέρει σοβαρές βλάβες, με κυριότερη την υπερβολική ανάπτυξη της επιλιθικής χλωρίδας. Γενικότερα, εδώ και αρκετά χρόνια είχε καταστεί προφανής η επείγουσα ανάγκη λήψης μέτρων για την προστασία και αναβάθμιση των σπηλαίων, αλλά και ολόκληρου του αρχαιολογικού χώρου. Το 2012, λοιπόν, εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» η Πράξη «Αποκατάσταση και ανάδειξη των σπηλαίων και των κτηριακών

εγκαταστάσεων Διρού Ν. Λακωνίας», με κύριο του έργου την ΕΤΑΔ ΑΕ, ενώ οι υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Α. ανέλαβαν την εκτέλεση έργων αρμοδιότητας αυτού.

Στο πλαίσιο της ενταχθείσας πράξης, οι υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Α. ολοκλήρωσαν τα έργα ανάδειξης του σπηλαιού Αλεπότρυπτα, ώστε να είναι επισκέψιμο από το κοινό και ένα τμήμα του προσβάσιμο σε ΑμΕΑ, καθώς επίσης ολοκλήρωσαν τη σύνταξη μουσειολογικής και μουσειογραφικής μελέτης για το «Μουσείο Προϊστορίας Σπηλαίων Μάνης», το οποίο θα ανεγερθεί στην είσοδο της Αλεπότρυπτας (σε αντικατάσταση του πεπαλαιωμένου υφιστάμενου μουσείου). Στο σπήλαιο Βλυχάδα, ολοκληρώθηκε η τοπογραφική αποτύπωση, ενώ εκπονήθηκαν οι απαραίτητες ειδικές μελέτες: γεωλογική, υδρογεωλογική, βραχομηχανική καθώς επίσης και η περιβαλλοντική μελέτη για τον καθαρισμό του σπηλαίου από την πυκνή επιλιθική χλωρίδα.

Το μεγάλο, όμως, και περίπλοκο αυτό έργο ήταν αδύνατον να ολοκληρωθεί σε μία προγραμματική περίοδο, γι' αυτό και συνεχίζεται στη νέα περίοδο του ΕΣΠΑ 2014-2020. Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ) 2014-2020 έχει υποβληθεί προς ένταξη το έργο «Αποκατάσταση και ανάδειξη των σπηλαίων και των κτηριακών εγκαταστάσεων Διρού Ν. Λακωνίας Β' Φάση», το οποίο θα υλοποιηθεί από την ΕΤΑΔ ΑΕ. Το σύνολο του έργου περιλαμβάνει την ανάδειξη του σπηλαίου Βλυχάδα και του περιβάλλοντος χώρου του, την ανέγερση του νέου Μουσείου καθώς και διαμορφώσεις ευπρεπισμού στον περιβάλλοντα χώρο, ώστε συνολικά ο χώρος των σπηλαίων Διρού να γίνει ένας σύγχρονος χώρος πολιτισμού και πραγματικής αναψυχής και ψυχαγωγίας.

Ο καθαρισμός του σπηλαίου Βλυχάδα, θα υλοποιηθεί από την Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας, στο πλαίσιο του υποέργου «Συντήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη των σπηλαίων Αλεπότρυπτας και Βλυχάδας Διρού», σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη (Υ.Α. ΥΠΠΟ / ΓΔΑΠΚ / ΔΙΠΚΑ / ΤΠΚΑΧΜΑΕ / Φ54 / 304242 / 175908 / 18936/534/23.1.2015, ΑΔΑ: ΩΗΝ1Γ-31Ζ), η οποία προβλέπει καθαρισμό της υπάρχουσας φωτοσυνθετικής μικροχλωρίδας και μια σειρά μέτρων για την αποφυγή της εκ νέου δημιουργίας της, τα οποία θα υλοποιηθούν σε συνεργασία με την ΕΤΑΔ Α.Ε. και περιλαμβάνουν:

α) Αντικατάσταση του ήδη υπάρχοντος φωτισμού με ειδικούς λαμπτήρες τύπου LED χαμηλής ισχύος.

β) Χωρισμό του σπηλαίου σε τμήματα και τοποθέτηση φωτοκυττάρων διακοπής φωτισμού ανάδειξης.

γ) Εγκατάσταση μόνιμων συστημάτων διαρκούς αυτόματης καταγραφής και παρακολούθησης των κλιματικών παραμέτρων (data loggers), τα οποία θα ελέγχουν τις περιβαλλοντικές συνθήκες και την μεταβολή τους.

δ) Αντικατάσταση των θυρών εισόδου και εξόδου του σπηλαίου με διπλές συμπαγείς αδιαπέραστες από το φως θύρες που θα περιορίζουν και τα δημιουργούμενα ρεύματα αέρα.

ε) Τοποθέτηση αντιμικροβιακού τάπητα στην είσοδο του σπηλαίου για τον περιορισμό μεταφοράς μικροοργανισμών από τους επισκέπτες.

στ) Καθορισμό του αριθμού των επισκεπτών που εισέρχονται ανά ομάδες στο σπήλαιο για την ελάχιστη επιβάρυνση της ατμόσφαιρας από τις εκπνοές.

Όσον αφορά το σπήλαιο Αλεπότρυπτα, οι εργασίες ανάδειξης έχουν ολοκληρωθεί και το μνημείο είναι έτοιμο για να λειτουργήσει ως επισκέψιμο. Ωστόσο, καθώς πρόκειται για μέρος του συνόλου των εγκαταστάσεων, απαραίτητη προϋπόθεση για την άρτια και ασφαλή λειτουργία του ως επισκέψιμου μνημείου αποτελεί η ολοκλήρωση του συνόλου των έργων.

Ειδικότερα:

α) Θα πρέπει να ολοκληρωθεί η ανέγερση του μουσείου, μπροστά από την είσοδο του σπηλαίου, προκειμένου οι επισκέπτες του (που προβλέπεται ότι θα είναι πολυάριθμοι) να μη διέρχονται μέσα από εν εξελίξει οικοδομικές εργασίες.

β) Δεδομένου ότι το σπήλαιο δεν διαθέτει χωριστούς χώρους υγιεινής, αλλά οι επισκέπτες του θα κάνουν χρήση εκείνων του συνόλου των εγκαταστάσεων, η ολοκλήρωση των τελευταίων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη λειτουργία του σπηλαίου.

γ) Τέλος, απαραίτητη προϋπόθεση για τη λειτουργία του αποτελεί η εγκατάσταση της προβλεπόμενης κεντρικής ηλεκτρογεννήτριας (Η/Ζ) και η σύνδεση με αυτή της εγκατάστασης

φωτισμού του σπηλαίου, ώστε να διασφαλίζεται ο αδιάκοπος φωτισμός αυτού σε περίπτωση διακοπής της παροχής ρεύματος (όπως συχνά συμβαίνει στην περιοχή).

Η διαχείριση του σπηλαίου Βλυχάδα, οι εργασιακές σχέσεις του προσωπικού και η λειτουργία του συνόλου των τουριστικών εγκαταστάσεων εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΕΤΑΔ Α.Ε.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΥΔΙΑ ΚΟΝΙΟΡΔΟΥ

Πίνακας αποδεκτών:

1. Βουλευτή κ. Σταύρο Αραχωβίτη
2. Βουλευτή κ. Σωκράτη Βαρδάκη
3. Βουλευτή κ. Ιωάννη Γκιόλα
4. Βουλευτή κ. Ιωάννη Δέδε
5. Βουλευτή κ. Γεώργιο Δημαρά
6. Βουλευτή κ. Νικόλαο Ηγουμενίδη
7. Βουλευτή κα Μαρία Θελερίτη
8. Βουλευτή κ. Ιωάννη Θεωνά
9. Βουλευτή κα Κατερίνα Ιγγλέζη
10. Βουλευτή κα Ανέττα Καββαδία
11. Βουλευτή κα Νίνα Κασιμάτη
12. Βουλευτή κ. Νικόλαο Μανιό
13. Βουλευτή κα Θεοδώρα Μεγαλοοικονόμου
14. Βουλευτή κ. Ιωάννη Μιχελογιαννάκη
15. Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Μορφίδη
16. Βουλευτή κ. Γεράσιμο Μπαλαούρα
17. Βουλευτή κ. Αριστείδη Μπαλτά
18. Βουλευτή κ. Νικόλαο Ξυδάκη
19. Βουλευτή κ. Γεώργιο Πάντζα
20. Βουλευτή κ. Νικόλαο Παπαδόπουλο
21. Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Παυλίδη
22. Βουλευτή κ. Παναγιώτη Σκουρολιάκο
23. Βουλευτή κα Ελισσάβετ – Μπέττυ Σκούφα
24. Βουλευτή κ. Αντώνιο Συρίγο
25. Βουλευτή κ. Γεώργιο Ψυχογιό
26. Υπουργείο Οικονομικών
27. Υπουργείο Τουρισμού
28. Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Εσωτερική Διανομή:

1. ΓΔΔΥΗΔ
2. Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας
3. ΕΦΑ Λακωνίας

Ακριβές Αντίγραφο
Κεντρικό Πρωτόκολλο
Φλωρόπουλος Αθανάσιος